

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

проф., д.е.н. **Карпенко Н.В., Ананьєва І.А.**
ВНЗ Укоопспілки Полтавський університет економіки і торгівлі

Суперечливість економічного розвитку країни, суспільства, підприємства полягає в тому, що він, з одного боку, породжує сучасну екологічну кризу (переважно в довгостроковій перспективі), а з іншого – розв’язує конкретні екологічні проблеми, намічає шляхи виходу з цієї кризи.

Певний час вважали, що для запобігання екологічної катастрофи економічне зростання необхідно припинити. Однак, дослідження та досвід багатьох зарубіжних країн довели, що зупинення економічного зростання призводить до різкого збільшення впливу на природу і тільки загострює кризу. Окрім того, шкідливий вплив на довкілля суворо не пов’язаний з рівнем інтенсивності господарської діяльності, економічне зростання можливе і без підвищення такого впливу. Тому вважають, слід зберігати таке економічне зростання, яке передбачає вдосконалення виробництва на основі якісно нових «соціалізованих» критеріїв.

Таким чином, передумовою розв’язання суперечностей між економічним зростанням і збереженням (чи навіть поліпшенням) стану довкілля є просування на ринку екологічних товарів, зокрема товарів, які виробляються екологічно безпечним шляхом та сприяють зниженню екодеструктивного впливу на довкілля, усувають його наслідки та створюють екологічну безпеку для споживачів.

Раніше вважалось, що виробництво достатньої кількості «товарів для майбутнього» (це засоби виробництва, наукові дослідження та освіта, профілактична медицина) обов’язково призведе до економічного зростання суспільства. Але сьогодні зрозуміло, що ця думка справедлива лише у випадку виробництва екологічних «товарів майбутнього» та екологічних «товарів сьогодення». В іншому випадку не може бути сталого розвитку суспільства.

Концепція сталого розвитку соціального суспільства, яка з’явилася у середині 80-х років ХХ ст., розглядається як передумова довгострокового прогресу людства, який супроводжуватиметься збільшенням капіталу та поліпшенням екологічних умов. Її принципи орієнтовані на задоволення потреб членів суспільства без збитків для майбутніх поколінь та зумовлюють виконання екологічно орієнтованих вимог в різних галузях (економіці, соціальному і духовному житті, політиці тощо). А здійснити це можливо за умови вирішення комплексу екологічних проблем, які за типами поділяються на зелені, коричневі, сині та глобальні (рис. 1).

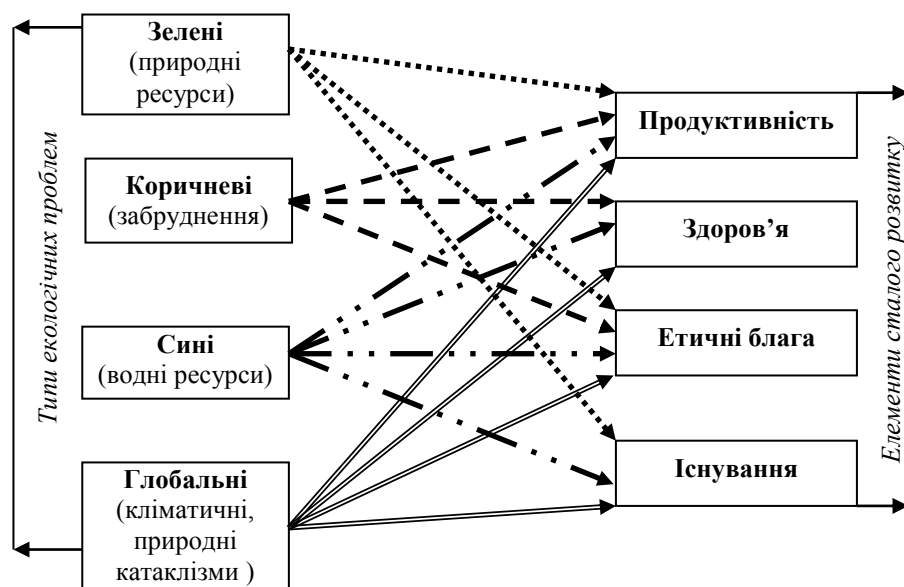

Рис. 1. – Типологія екологічних проблем та їх вплив на елементи сталого розвитку

У руслі концепції сталого розвитку набуває значущості концепція екологічного маркетингу, яка полягає в орієнтації виробництва і збуту на задоволення екологічно-орієнтованих потреб і запитів споживачів, створення і стимулювання попиту на екологічні товари (вироби чи послуги) – економічно ефективні і екологічно безпечні у виробництві й споживанні з урахуванням різноспрямованих інтересів суб’єктів ринку.

Відповідно до концепції екологічного маркетингу усі аспекти господарської діяльності сучасного підприємства повинні плануватися і здійснюватися з урахуванням потреб і вимог ринку (у тому числі екологічних), ґрунтуватися на принципах екологічної безпеки.

Сьогодні екологічний маркетинг характерний для найбільш далекоглядних підприємств, оскільки є засобом досягнення переваги над конкурентами.